



שקט, לא מסקרים
עמ' 6

פועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדירק

زوهديرك ZO HADEREKH

גיליון 1 / 3 בינואר 2024



אין סבירות בהרעבה ובהרג

אין סבירות בהמשך המלחמה



אין סבירות בכיבוש



צילומים: אקטיביסטילס

ממשלתית שתמנע את הפגיעה במבוטחים הסיעודיים, רובם קשישים".

הדס יום טוב, "דבר", 25.12

טורקי אחד ולנוח

"זה התחיל מהלצת רשת: בתחילת נובמבר גולשים קראו לשטראוס עלית לשנות את שם הקפה הפופולרי מקפה טורקי לקפה ישראלי, שחור או כל שם אחר שלא יכלול את שם מדינתו של רגי'פ טייפ ארדואן. וכמו לא מעט הלצות רשת אחרות, גם זו הפכה לדרישה אמיתית — שאוספת לייקים בכמות גדולה ברשת ובעצם מנסה לבייש את שטראוס עלית כחסרת פטריוטיות לכאורה".

אסף שמואלי, "דה מרקר", 25.12

מה שבטוח, בטוח

"דבר אחד בטוח: אחרי שיסיימו לנצח ביחד ישאירו המונים להפסיד לגמרי לבד".

ציון של דוד זונשיין, 27.12



דברים בשם אומרם

העולם כולו נגדנו... לא נכון!

"שר החוץ אלי כהן הגיע למשרדי מועצת יש"ע כדי לבשר לראשי הרשויות על כוונתה של המדינה פפואה ניו גינאה למנות קונסול כבוד מיהודה ושומרון ולפתוח קונסוליית כבוד בעיר אריאל. מדובר בפעם הראשונה בהיסטוריה בה מדינה זרה תפתח נציגות רשמית ביהודה ושומרון".

שלומי הלר, "וואלה", 26.12

רמי לוי, הטייקון העממי / א'

"איש העסקים רמי לוי הבהיר כי הדיסקיות שהוא מוכר בסניפיו אינן 'מתחרות' בדיסקיות של מטה החטופים. לוי אמר: 'ליבי גם עם החטופים. לא התכוונתי לקחת מאף אחד שום דבר ולא התכוונתי להתחרות עם אף אחד. אם מישהו נפגע, אני מתנצל על כך'. 'דה מרקר' דיווח שברשת השיווק של רמי לוי החלו למכור דיסקית עם הכיתוב 'ליבנו עם חיילי צה"ל בעזה - עם ישראל חי', והמהלך הכעיס את מטה משפחות החטופים, שלהם הדיסקית עם הכיתוב 'הלב שלנו שבוי בעזה'. רמי לוי מוכר את הדיסקית שלו ב-5 שקלים, בעוד שהדיסקית של מטה החטופים נמכרת ב-30 שקלים ומממנת את פעילות המטה".

היאלי יעקבי-הנדלסמן, "ישראל היום", 25.12

רמי לוי, הטייקון העממי / ב'

"רמי לוי התנצל על הפגיעה שחשות משפחות החטופים — אך הבהיר כי לא יפסיק למכור את הדיסקית שייצר. עד כה נמכרו לדבריו כמעט 40 אלף דיסקיות במחיר עלות של 5 שקלים".

עדי דברת, "דה מרקר", 26.12

רמי לוי, הטייקון העממי / ג'

"תושבי ישראל מעניינים את רמי לוי רק בתנאי שהוא יכול להפיק מהן רווחים. בדרך כלל הניצול שלו הוא כלפי אלה שנמצאים בתחתית הסולם החברתי והכלכלי. כך פורסם לאחרונה שהטייקון והגיבור העממי, מאלץ, בניגוד לחוק, את הקופאות ברשת המזון שלו להשלים ממשכורתן הזעומה חוסרים בקופה. שהרי מישהו צריך לממן את עלויות שכרו של רמי לוי ובני משפחתו המועסקים ברשת. שנת 2022 ברשת רמי לוי הסתיימה ברווח נקי שהסתכם ב-191.5 מיליון שקל".

ציון של יוסי דהן, 25.12

כשצפיתם בקושמרו, האוצר פגע בקשישים

"תגמולי הביטוח הסיעודי הקבוצתי לחברי קופות החולים יופחתו ב-1,100 שקלים החל מהשבוע הבא, ויעמדו על 5,000 שקלים, במקום 6,100 שקלים, למבוטחים שהצטרפו לביטוח עד גיל 49, ויופחתו בשיעור דומה ליתר המבוטחים. זאת בעקבות הוראה של ממלא מקום ראש רשות שוק ההון, עמית גל, שנחתמה בתחילת דצמבר במטרה לייצב את קרנות הביטוח הסיעודי הקבוצתי. טיוטת ההוראה עוררה ביקורת חריפה של משרד הבריאות וגם של הסתדרות הגמלאים, אך היא יצאה לפועל בעיצומה של המלחמה, ללא התערבות

מכתבים למערכת



מלחמת הרצח הגדול

ראש הממשלה נתניהו הצהיר כי השם "חרבות ברזל", שם מקרי ואקראי אשר נשלף מן המאגר של שמות קוד למבצעים השמור במחשב של צה"ל, אינו מתאים למלחמה האדירה המתנהלת ברצועת עזה זה קרוב לשלושה חודשים וסופה אינו נראה באופק. אנו בתנועת גוש שלום בהחלט מסכימים עם ראש הממשלה בנקודה זו. אנו מציעים לראש הממשלה ולוועדת השמות הממלכתית, שתתכנס לדון בחיפוש שם חדש, לאמץ את השם: "מלחמת הרצח הגדול".

יתרונן של השם "מלחמת הרצח הגדול" הוא בהיותו שם שווה לכל נפש שכל אחד יוכל להסכים איתו — ימין ושמאל, ישראלים ופלסטינים. כל אחד יוכל לבחור לאיזה רצח יתייחס השם. יהיו מי שידגישו את הרצח הגדול של 1,400 ישראלים בידי חמאס ב-7 באוקטובר, רצח שפתח את המלחמה ומהווה את ההצדקה העיקרית של מדינת ישראל וממשלתה לניהולה ולביצוע רצח פלסטינים. יהיו מי שידגישו את הרצח הגדול של 20,000 תושבי רצועת עזה בידי צה"ל, ביניהם אלפי ילדים, רצח אשר ממשיך להתבצע מדי יום ומדי שעה ברחבי הרצועה. וכמובן, הומניסטים אוהבי אדם באומרים "מלחמת הרצח הגדול" יתייחסו במידה שווה לכל מעשי הרצח המתועבים והנוראים אשר התחוללו ומתחוללים במהלך המלחמה הזאת: רצח ישראלים בידי פלסטינים ורצח פלסטינים בידי ישראלים.

יותר מכל מלחמה אחרת בתולדות מדינת ישראל, ואף יותר ממלחמות רבות בתולדות האנושות בכלל, תיזכר המלחמה הנוכחית כרגע היסטורי בו הותר כל רסן והיצרים האפלים ביותר בנפש האדם קיבלו היתר להשתולל בלי הגבלה. אפשר היה לקרוא לזה "התבהמות" אלא שהמונח הזה, השגור בשפה העברית, עושה עוול חמור לבהמות.

אדם קלר, חולון

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לתיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

המשך ממשלת נתניהו תלוי בהמשך המלחמה על השמדת החמאס כפרויקט מאחד

וברית-המועצות. כאשר כפו האמריקאים על ישראל הפסקת אש וחידוש של התהליך המדיני (תכנית רוג'ס השנייה), עזבה מפלגת בגין (גח"ל) את "ממשלת האחדות" של גולדה. מחובתנו להתחיל להעריך את המלחמה הנוכחית כמלחמה ארוכה שתמשך לא חודשים אלא שנים. דעתי מזה שנים רבות היא, שישראל היא חברה של מלחמה מתמדת. אבל צריך להבחין בין מידות שונות של עצימות מצב המלחמה. ככל שהעצימות נמוכה, נראים החיים בישראל כאילו נורמליים יותר - דומים לחיים במדינות שאינן במלחמה. כל המערכות ותחומי החיים בישראל, כמעט ללא יוצא מהכלל, מושפעים באופן מכריע ממצב המלחמה המתמדת.

פשעי המלחמה הנוכחית

החמאס נלחם באופן היחיד שהוא יכול, באופן לא-סימטרי. הוא נלחם מלחמת גרילה, כי באין לו מדינה אין לו גם את היכולות שיש לנו. כלל ראשון במלחמת גרילה (על-פי מאו דזה-דונג) הוא, שהיחס בין לוחמי העם לעם הוא כבין הדגים למים. הגרילה מוצאת מסתור בתוך העם. מצב כזה יוצר בעיית אבחנה בין לוחמים ללא-לוחמים, אך זה לא פוטר את התוקף מהחוק. זה לא צודק? אולי, אך אולי גם לא צודק שלגרילה אין היכולות של היריב: מדינה ומערכות נשק. בדיוק על זה הם נלחמים למען כינון מדינה.

בשבוע שעבר דיווח "וול סטריט ג'ורנל" האוהד את ישראל כי 70% מהמבנים בעזה נפגעו בהפצצות. כמעט כל תשתיות המים, החשמל, התקשורת, הבריאות והחינוך בעזה נהרסו. המפעלים, הקניונים, התיאטרונים, המסגדים, הכנסיות, בתי-הספר, המלונות, העתיקות – נפגעו ברובם. כ-29 אלף פצצות, רובן ממחסני החירום של ארה"ב, הוטלו עד כה על הרצועה - יותר מאשר על דרזון שבגרמניה במלחמת העולם השנייה. מומחים אמריקאים טוענים, כי מה שקורה בעזה הוא "מפעולות הענישה האינטנסיביות ביותר בעולם". דרום-אפריקה פנתה לבית הדין הבינלאומי בהאג באשמה שישראל עושה שימוש חסר אבחנה באלומות, מרחיקה בכוח תושבים ויוצרת תנאים של רצח עם. החקירות בוודאי יימשכו שנים. ישראל נתפסת בעולם כפוגעת בבליתי מעורבים.

רצועת עזה היא עכשיו שטח מת שאין בו תנאים להכיל ולקיים את האוכלוסייה שגורשה. זה עונש קולקטיבי והרס מזוויע וראויותני. התמונות שהופצו הופכות את מדינת ישראל "מצורעת" בעיני העולם. שיעור גבוה מאוכלוסיית עזה הם ילדים. כ-9,000 מהם נהרגו עד כה בעזה. ההרג הזה עקב ההפצצה הבלתי-מבחינה נחשב "תוצאה אגבית" - מונח משפטי מעורר חלחלה נוכח תמונות ההורים מביטים בילדיהם בתכריכים או בקברות אחים.

גם הרעבת האוכלוסייה היא פשע מלחמה וגובלת בהשמדת עם. מניעת אספקת מזון ומים או שיבוש חלוקתם נועדו לשבור את הקשר בין האוכלוסייה העזתית לבניה הלוחמים ולהוביל לכניעה. הרעבת האוכלוסייה מונעת משנאה ומנקמה אך גם מקשיי הלחימה. גם גנרלים שלא זזהו, עד לאחרונה, עם הימין הפשיסטי, למשל גיורא איילנד ויאיר גולן, קראו להרעבת עזה. העולם מסתכל עלינו בפלצות - ובצדק.

אבישי ארליך

המשך בעמוד 10

החישוק שהחזיק יחד את ממשלת הימין מלא לפני ה-7 באוקטובר היה הפרויקט הפוליטי המשותף של "ההפיכה המשפטית". מול ממשלת נתניהו עמדה אז אופוזיציה ציונית-קצת-יותר-ליברלית. פרויקט ההפיכה הושהה, אך לא חוסל בידי המחאה.

הטבח הרצחני והראויותני של החמאס פגע עמוקות בתחושת הביטחון של הישראלים. הוא נגע בחרדת ההשמדה הקמאית במדינה המיוסדת על השואה כאחד משני עמודי שמשון של הלגיטימציה שלה. עמוד הסמך השני באדיאלוגיה הציונית-ישראלית הוא "ההבטחה האלוקית". ההלם של הטבח וההשמדה בעוטף מסבירים, לדעתי, את ההתייצבות המהירה והמלאה לשירות המילואים.

הטבח בעוטף עזה שינה בחטף את סדר היום הלאומי וערער את המחנות "רק לא ביי" ו"אחים לנשק". מאותו מועד הפך "חיסול החמאס" הפרויקט הפוליטי של הקואליציה המורחבת, הכוללת את גנץ ומפלגתו בקבינט המלחמה וגם את לפיד ומפלגתו שמחוץ לקואליציה.

אלמלא הטבח בעוטף עזה קשה מאד היה להמציא, בישראל המפולגת, פרויקט מלכד כה רחב. מטרות מוצהרות (חיסול החמאס במובנים שונים) ובלתי-מוצהרות (טרנספור והתנחלות ברצועה) של המלחמה בעזה מחברות עתה את גנץ עם הימין מלא. מצב המלחמה נותן ל"ימין מלא" (הפשיזם) תעוזה רבה מאי-פעם להמשיך ולכבוש מבפנים את מנגנוני המדינה ולשנותם. תמורה בפרויקט החדש של הממשלה, כלומר: הגבלת המלחמה או זניחתה, יובילו לקריסת קואליציית נתניהו-גנץ-סמוטריץ'-בן-גביר. דרישות גנץ להקפיא את המינויים של ממלאי התפקידים העיקריים ואת המדיניות הפנימית לא מבוצעות וגנץ, אך גנץ ממשיך לשרת!

מלחמה מתמדת

מבחינת נתניהו, המשך הממשלה שלו תלוי כיום בהמשך המלחמה: בעזה ו/או בגדה, בלבנון בסוריה, בתימן, באיראן. "היום שאחרי" - אסור שיבוא, ולכן המלחמה פשוט לא תגמר. הצבא מבקש לדעת מה מתוכנן ליום שאחרי כדי להיערך. האמריקאים רוצים לדעת כדי להבין מה ישראל רוצה ומה רוצים מהם. נתניהו מסרב להחליט, כי הגילוי ימוטט את ממשלתו. חשוב להבין, גם בארץ וגם בחו"ל, שהמשך המלחמה נובע לא רק מסיבות צבאיות טכניות אלא בראש ובראשונה מצורך פוליטי פנימי, תוך-ישראלי. מה שאפשר היה להשיג במלחמה בעזה כבר כמעט מוצה, "לחסל את החמאס" זו משאלת לב, לא מתכון מוגדר. אין "אחת ולתמיד" ואין "פתרון סופי". אחרי הרס מה שהיה קיים בעזה חייבים, חושבים תמימים שבינו, להתחיל להקים משהו אחר במקום. אולם מהו הסדר החדש? עם מי בונים אותו? איך? ממשלה זו לא תספק תשובה.

בעזה מתחוללת עכשיו מלחמת התשה אכזרית. מלחמת ההתשה הראשונה ("חרב-אלאסתינזאף" בערבית) התרחשה אחרי מלחמת ששת הימים ונמשכה מהיום השביעי והלאה יותר משלוש שנים: מיוני '67 עד אוגוסט '70. זו כונתה גם "מלחמת אלף הימים". לתוך מלחמת ההתשה הראשונה, שהתחילה נגד מצרים, נשאבו גם הארגונים הפלסטיניים בטרטוריות שונות של פזורתם וכן ירדן, סוריה, לבנון, ארה"ב

הסטודנטים הערבים חוששים מגזענות

על רקע עליית הגזענות, וגם ללמוד את רמת הדאגות והחששות של הסטודנטים לקראת החזרה לספסל הלימודים.

הביטוח הלאומי: שני מיליון עניים בישראל

כשני מיליון איש ואישה בישראל חיים מתחת לקו העוני, בהם 873 אלף ילדים ו-152 אלף קשישים. כך עולה מדו"ח העוני לשנת 2022 של המוסד לביטוח לאומי שפורסם בחמישי (28.12). לפי הדו"ח, שיעור העוני בכלל האוכלוסייה עומד על יותר מ-20%. קו העוני עמד על הכנסה חודשית של 3,076 שקל לנפש.

ערב פרסום דו"ח העוני החמור וכאשר מערכות הרווחה והבריאות זקוקות למשאבים רבים יותר, נמשכה העברת התקציבים להתנחלויות בשטחים הכבושים. לפני סיום שנת הכספים 2023, הורה שר האוצר בצלאל סמוטריץ' להעביר עוד כ-650 מיליון שקלים להתנחלויות ולמוסדות חרדיים. הכספים הללו נוספו ל-200 מיליון שקלים שהועברו למשרדה של שרת ההתנחלויות אורית סטרוק, ואשר הבקשה להעברתם נעשתה שעות אחדות לפני ההעברה הנוספת. מימון ההעברות יבוא מקיצוצים בתקציבים של משרדים אחרים, לרבות מענקי דיור של משרד השיכון ותוכניות פיתוח של משרד החינוך.

עוד עולה מדו"ח הביטוח הלאומי, כי ב-2022 העמיק העוני בקרב משפחות עובדות, שהן כמחצית מהמשפחות העניות. עליות משמעותיות בשיעור העוני נרשמו בקרב משפחות שבהן ראש המשפחה עובד (עצמאי או שכיר) ובמשפחות עם מפרנס אחד. תחולת העוני בקרב משפחות ערביות עמדה ב-2022 על 39% - כמעט פי שתיים משיעור המשפחות העניות באוכלוסייה הכללית. בביטוח הלאומי מציינים, כי ב-2022 הורע מצבה של האוכלוסייה הענייה ונרשם גידול במדדי עומק העוני וחומרתו, וזאת כהמשך למגמה בשנה שקדמה לה. בביטוח הלאומי ערכו גם סקר ביטחון תזונתי. ממנו עולה כי 31% מהאוכלוסייה הבוגרת חיים באי-ביטחון תזונתי בשל סיבות כלכליות. מתוכם, 13% חיים באי-ביטחון תזונתי חמור מאוד, ו-18% באי-ביטחון תזונתי חמור. בקרב האוכלוסייה הבוגרת שיעור אלה שלא יכלו מסיבות כלכליות להרשות לעצמם רכישת מזון שאינו מזיק לבריאות היה 31%.

בהשוואה בינלאומית, שיעורי העוני בישראל הם מהגבוהים במדינות הקפיטליסטיות המפותחות. ישראל ממוקמת במקום השני בתחולת העוני בין המדינות הקפיטליסטיות החברות בארגון לשיתוף פעולה ולפיתוח כלכלי (OECD). גם בתחולת עוני בקרב ילדים נמצאת ישראל במקום השני אחרי קוסטה ריקה. על פי הדו"ח, המשאבים המוקצים להוצאות רווחה בישראל בהשוואה למדינות הקפיטליסטיות המפותחות הם מהנמוכים בעולם. ב-2022 הייתה ההוצאה הציבורית לרווחה 16% מהתוצר, שיעור הנמוך ב-6.6% מהממוצע במדינות אלה שעמד על 22.4%. ישראל מדורגת שלישית מהסוף במדד זה, כשמתחתיה - קוריאה הדרומית ואירלנד. ההוצאה הממוצעת לנפש לרווחה במדינות המפותחות גדולה פי 4 מזו שבישראל. גם התרומה הישירה של הקצבאות ושל המיסים שמשלמים בעלי ההון לצמצום האי-שוויון בישראל נמוכה, ועומדת על כשני שלישים מהתרומה הממוצעת במדינות המפותחות.

לרגל פתיחת שנת הלימודים האקדמית השבוע (31.12), פרסם הוועד הארצי של הסטודנטים הערבים סקר על מצבם במוסדות להשכלה גבוהה.

סקר זה, שנערך במחצית חודש דצמבר, הוא הרחב ביותר שנעשה מתחילת המלחמה על מצב הסטודנטים הערבים. מהסקר עולה תמונה קשה: הסטודנטים הערבים היו מוקד לרדיפה ולהסתה. מתברר כי 43% מהם שוקלים להפסיק או להקפיא את לימודיהם בשל חשש מהמתחים הקיימים בחברה הישראלית בעקבות המלחמה ובשל גילויי גזענות; 35% מהם השיבו כי הם שוקלים הפסקת לימודים עקב קשיים כלכליים. 86% מהנשאלים השיבו כי הם מרגישים שבאוניברסיטאות וברשתות החברתיות קיימת אווירה עוינת כלפיהם. 76% דיווחו על אי-אמון ביכולת המוסד האקדמי שלהם להגן עליהם מפני מקרי הסתה, גזענות או רדיפה. 16% ציינו שחוויס גזעני מטעם מוסדות האוניברסיטה.

בסקר נבדק גם נושא השפעת המלחמה על מצבם הכלכלי והנפשי של הסטודנטים הערבים. 71% דיווחו כי המלחמה השפיעה לרעה על מצבם הנפשי וכי הם חוו מצבים כמו פחד, חוסר שינה ודאגה. 71% דיווחו כי המלחמה גרמה להדרדרות במצבם הכלכלי במידה רבה ורבה מאוד. 85% מהסטודנטים השיבו כי תחושת הביטחון שלהם נפגעה במידה רבה מאז החלה המלחמה. 60% השיבו כי הם חשים חוסר ביטחון בעיר בה הם לומדים, ו-51% השיבו כי אינם מרגישים בטוחים במגורים במעונות הסטודנטים.

מהסקר עולה תמונה ברורה של חוסר אמון במוסדות האקדמיים בקרב הסטודנטים הערבים. 61% מהמשיבים חושבים שהאוניברסיטה בה הם לומדים לא הייתה הוגנת בהתנהלותה כלפיהם. 77% השיבו כי אגודת הסטודנטים לא מייצגת אותם כלל. 75% ציינו כי אין להם כתובת מוגדרת לפנות אליה במקרה של גילוי גזענות או רדיפה. 72% מהסטודנטים ענו כי יש צורך בהקמת מסגרות סטודנטיות ערביות שיגנו על זכויותיהם ובהגברת שיתוף הפעולה בין תאי הסטודנטים הערבים.

ועד הסטודנטים הארצי מאגד את כל תאי הסטודנטים הערבים ברחבי ארץ. הגוף הוקם בחסות ועדת המעקב לענייני חינוך בחברה הערבית וועדת המעקב העליונה. מוועדת הסטודנטים הארצית נמסר כי מטרת הסקר הייתה לבדוק את הקשיים והאתגרים של הסטודנטים הערבים באוניברסיטאות

עיקבו אחרינו

טוויטר



אינסטגרם



וואטסאפ



zoha.org.il

טלגרם



פייסבוק



הרעבת עזה: לא אגבית, לא מוסרית ולא חוקית

רפיח. אולם תוכנית המזון העולמית של האו"ם מעריכה, כי מאז הוטל המצור המוחלט על עזה רק כ-10% מהמזון שתושבי עזה זקוקים לו הועבר בשירות הסיוע. מצור כשיטת לחימה מלווה את ההיסטוריה המלחמתית עוד מימי הקדומים. הוא ממשיך לשמש נשק לגיטימי גם במלחמות המאה ה-21 בנימוק, שמלחמה נגד חמושים המוצאים מחסה בקרב אוכלוסייה אזרחית מצדיקה מצור לשם השגת מטרות צבאיות, גם כאשר הוא עונש קולקטיבי. כך היה במלחמות האזרחים בסוריה, באתיופיה, בתימן, במצור הרוסי על מריופול באוקראינה, כך קורה עכשיו בעזה.

הרעבה מכוונת כפשע מלחמה

הרס מקורות מזון עצמיים כמו שדות וקטילת חיות משק, מניעת מי שתיה וחסימה של סיוע הומניטרי – נכללים בהגדרה של הרעבה מכוונת. ארגוני הסיוע מגלים חולשה מול הכוחות המשתמשים בהרעבה כשיטת לחימה, ואילו הנפגעים מתקשים לספק לבית הדין הוכחות לכוונה שביסוד ההרעבה. הוכחת הכוונה דרושה משום שהרעבה בלתי מכוונת בזמן מלחמה, או הרעבה שלא הוצהר על היותה מכוונת, אינה מוגדרת כשיטת לחימה האסורה על פי החוק הבינלאומי. דרך ארוכה עבר המשפט הפלילי הבינלאומי מאז אומצה ב-1998 חוקת רומא. על יסודה הוקם ב-2002 בית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג שהוסמך לשפוט יחידים – אך לא מדינות או ארגונים – על פשעים נגד האנושות ופשעי מלחמה. רק ב-2019 נוסף לחוקת רומא הסעיף המפליל הרעבה מכוונת של אוכלוסייה אזרחית בהקשר של סכסוך מזויין בינלאומי. זאת, למרות שסכסוכים המתלקחים למלחמות במאה ה-21 הם ברובם סכסוכים מקומיים ומלחמות אזרחים.

אחת הסיבות לעיכוב הממושך בהפלת ההרעבה הייתה הדרישה לספק הוכחות לפשע, כגון הצהרות פומביות של האחראים לביצועו, או ראיות לכך שהרעב הכבד אינו נובע מחוסר ביטחון תזונתי שקדם למלחמה. עקב הקשיים שהחוקה מעמידה בפני התובעים, הציעו ארגוני זכויות אדם בינלאומיים לראות גם בחסימה או במניעה של סיוע הומניטרי וקיצוץ באספקתו, וכן בהטלת מצור על צוותי הסיוע בידי הכוחות השולטים בשטח, הוכחות לפשעי מלחמה.

גורם חשוב נוסף המונע תביעות על פשעי מלחמה בבית הדין הבינלאומי הפלילי הוא העדר סמכות שיפוטית לגבי מדינות שאינן שותפות לחוקת רומא. ישראל אינה שותפה עקב התנגדותה לפסקה הקובעת, כי העברה ישירה או עקיפה של אוכלוסייה מארץ כובשת לשטח כבוש תיחשב פשע מלחמה. גלוי וידוע כי הצבא נעזר במשפטים מומחים בדיני מלחמה, המסייעים לו לעקוף מהמורות משפטיות שעלולות לסבך אותו בפשעי מלחמה. אך למרות זאת, ולמרות שישיראל אינה בסמכות בית הדין, יכולים תושבי הרשות הפלסטינית להגיש בבית המשפט תביעות על פשעי מלחמה שבוצעו בעזה ובגדה. זאת, לאחר שהרשות הצהירה ב-2015 שהיא מקבלת את סמכותו השיפוטית ובעקבות שדרוג מעמד הרשות באו"ם למדינה משקיפה שאינה חברה, ולאחר ששופטי בית הדין קבעו שסמכות זו חלה על כלל השטחים הכבושים.

אך לא רק החשש מבית הדין בהאג צריך להנחות אותנו ואת הצבא, אלא, ובעיקר, דאגה עמוקה מאובדן המצפן המוסרי והאנושיות שעוד נותרה בנו. אלה דורשים מאתנו לעצור את המלחמה ולהחזיר את השבויים והחטופים. עכשיו.



תושבי עזה מחלקים מזון לעקורים (צילום: וואפא)

בעקבות החלטת מועצת הביטחון מיום 23 בדצמבר, הקוראת להגדלת הסיוע ההומניטרי לרצועת עזה (בלי דרישה להפסקת אש שתאפשר את חלוקת המזון והצידוד), התראיין האלוף (מיל') גיורא איילנד בתוכנית "הבוקר הזה" בכאן ב'. איילנד חזר שוב על התנגדותו הנחרצת להגשת סיוע הומניטרי לתושבי עזה בטענה כי אינם "אזרחים תמימים" אלא תומכי חמאס, וכי אסון הומניטרי דווקא יועיל לישראל. איך יועיל? בכך שמאות אלפי אנשים כועסים ורעבים ימרדו בשלטון חמאס וימוטטו אותו. וכך, בפשטות, תקוצר המלחמה בלי שישיראל תוותר על מטרותיה.

איני מתווכחת עם הטוענים מנהמת לב פצוע שאין להתיר סיוע הומניטרי לעזה כל עוד השבויים והחטופים מוחזקים בה כקלפי מיקוח. אך מגנרלים-פרשנים מצופה להציע אסטרטגיה שקולה ומשוחזרת מהלם 7 באוקטובר. זאת שלא מהדהדת מלחמות נקמה, אלא מבינה את מגבלות הכוח במאה ה-21. חמורים מאלה היו דבריו של שר הביטחון יואב גלנט, שצוטט כאומר: "לא יהיה חשמל, לא יהיה מזון, לא יהיה דלק – הכול סגור. אנחנו נלחמים בחיות אדם ואנחנו נוהגים בהתאם" (9.10, וויינט). זו כבר לא עמדה של משתתף בפאנל טלוויזיוני, אלא של קובע מדיניות ומקבל החלטות גורליות, המצהיר על הטלת מצור מוחלט על הרצועה, שמשמעותו לתושביה היא - החרפת מצוקתם ומחסורם עד כדי התפשטות רעב ומחלות. משמעותו לישראל עלולה להיות האשמה בהרעבה מכוונת כשיטת מלחמה, כזו המוגדרת בחוק ההומניטרי הבינלאומי פשע מלחמה.

מצור מוחלט כטקטיקה מלחמתית

נייר עמדה שפרסם ארגון אוקספם הבינלאומי ב-19 בנובמבר קובע, שהרעבה משמשת נשק נגד אזרחים בעזה. במסמך מובאים דברי גלנט יחד עם ציון הסעיפים שנוספו לאמנות ז'נבה העוסקים בהגנה על אוכלוסייה אזרחית במלחמות בינלאומיות. האמנה אוסרת על הצדדים הרעבה של אזרחים באזורי סכסוך לרבות מניעת מקורות עצמיים של מזון ואספקה, וכן תקיפת מטרות החיוניות לקיום האוכלוסייה האזרחית כגון מזון ואספקה רפואית, אזורי חקלאות ומתקנים של מי שתיה. גם ארגון משמר זכויות האדם מאשים, בדו"ח שפורסם מטעמו ב-18 בדצמבר, את ממשלת ישראל בהרעבת אזרחי עזה כשיטת מלחמה. הארגון הסתמך על עדויות של אזרחים בעזה, פרסומים על דרישות של שרים בממשלה למנוע סיוע הומניטרי, ועל תוצאות הפעילות הצבאית בשטח. לדבריו, הצבא מונע במכוון העברת מים, מזון ודלק, הורס משקים חקלאיים ומכשיל סיוע הומניטרי.

תחת לחץ אמריקאי, חודשה זרימת המים לאזורים אחדים בדרום עזה והממשלה אפשרה להעביר סיוע מוגבל במעבר

מרבית הכתבים מועלים בתפקידם

התקשורת הישראלית: שקט, לא מסקרים

החופשית "הרשות הרביעית" - אחרי הרשות המבצעת, המחוקקת והשופטת. כלומר, תפקיד התקשורת החופשית הוא לחשוף את הציבור למידע כמה שיותר מגוון, מעמיק וענייני. הערוצים המבוססים: 12, 13 וכאן 11 משרדים לציבור הישראלי ב-90 ימי המלחמה סיקור עיתונאי חלקי. את מקום הפרשנים המעמיקים והישרים תופסים הפרשן הפופולרי של ערוץ 12 עמית סגל; פרשן ערוץ 13 צבי יחזקאלי; ואיש ההסברה הישראלית יוסף חדאד המוזמן תדיר לאולפנים.

יוצאי דופן בתקשורת המשודרת הם עיתונאי "המקור" (ערוץ 13) רביב דרוקר, איתי רום ושלומי אלדר, המעזים לאתגר את השלטון ולמתוח ביקורת העולה לגורם אי נחת לשלטון. ערוצי התקשורת המסחריים צריכים לעמוד על המשמר נגד תוכניות וזוניות של הממשלה ולספק לציבור סיקור תקשורתי רחב ומקיף בסטנדרט עיתונאי גבוה, וזאת במיוחד בזמן מלחמה. התקשורת הפופוליסטית הישראלית מתבטלת בפני הלוח הרוח בממשלה ובציבור: נמנעת באופן מכוון מסיקור המתרחש ברצועת עזה, ואינה מספקת נתונים או את סיפור הסבל הנורא הפוקד את רצועת עזה מוכת המלחמות. קנה המידה של מלחמה זו שונה בהיקפו, בממדי ההרס ובהשפעתה על היחסים בין הישראלים, הפלסטינים והעולם כולו. אך התקשורת הישראלית הפרו-מלחמה אינה מעבירה מידע מרעידת האדמה האנושית המתרחשת ברצועה. הביטוי "שקט יורים" הפך "שקט, לא מסקרים". האולפנים תיפקדו ביום הטבח, 7 באוקטובר, כמפקדת קישור בין גורמים שונים בציבור הישראלי. חודשיים לאחר מכן במבצעים עיתונאים סיקור עיתונאי זול. דני קושמרו, מגיש "חדשות 12", נופף בשידור ברובה צעצוע שלקח מעזה. מראהו היה יותר של משפיען רשת מאשר של עיתונאי מקצועי.

עזה בעברית

תהום פעורה בין החדשות המשודרות בערוצי התקשורת בעברית לערוצי התקשורת הבינ"ל. כדי להבין את הפער התפיסתי בין הציבור הישראלי לדעת הקהל העולמית, צריך לעקוב אחר התקשורת הישראלית ששברה שיאי רייטינג מאז פרוץ המלחמה. במטרה להטות ולו במעט את הקערה על פיה, הוקם לאחרונה ברשת החברתית אינסטגרם (בבעלות המיליארדר מארק צוקרברג ופייסבוק) העמוד "עזה בעברית", המפיץ חדשות מעזה עם תרגום לעברית.

"אתם פוגעים ברוח הלחימה של צה"ל" - נוהגת לטעון ח"כ טלי גוטליב (הליכוד) שוחרת ההשתקה. האינטרס המובהק של מפלגתה הוא שהציבור הישראלי לא ידע ולא ישמע מה קורה בעזה.

על שולחן הכנסת מונחות הצעות חוק בתחום התקשורת שמובילים חברי כנסת ושרים מהקואליציה. שר התקשורת שלמה קרעי (ליכוד), מקדם למשל הצעת חוק להרחבת הזיכיון של בעלי תחנות רדיו אזוריות. מכון זולת כתב בחוות דעתו על הצעת חוק זו, כי מדובר ב"שחיתות במובנה העמוק ביותר". רפורמת התקשורת של קרעי תוביל להקמת גוף פוליטי שיפקח על ערוצי הטלוויזיה והרדיו ויגרום לביטול הרשות השנייה המקצועית.

זוהר אלון



משפיען רשת או עיתונאי? מגיש חדשות 12, דני קושמרו, מציג רובה מפלסטיק שהביא מרצועת עזה (צילום מסך חדשות 12)

"לדעתי היית צריך להרוג פי כמה מ-20 אלף. היית צריך להתחיל מכה עם 100 אלף ואת הכוח הלוחם של חמאס להוריד לשני שלישי, דהיינו 20 אלף הרוגים מחבלים" - כך אמר לפני שבועיים צבי יחזקאלי, עיתונאי ערוץ 13. יחזקאלי, מפר שיטתי של כללי האתיקה העיתונאית, לא הושעה משידור למרות דבריו האימים. מקבילו של יחזקאלי בערוץ 14, שמעון ריקלין אמר: "אני לא נרדם טוב בלי שאני רואה בתים קורסים בעזה, מה אני אעשה? עוד בתים, עוד מגדלים, שלא יהיה להם לאן לחזור". הסרטון של ריקלין זכה במאות אלפי צפיות והופץ בכלי תקשורת רבים ברחבי העולם. כמו ריקלין ויחזקאלי, ישנם עוד עיתונאים רבים, אנשי תעמולה ומעצבי דעת קהל, אשר במלחמה זו פועלים בצינור של דובר צה"ל. הם מפיצים דברי שטנה ובאופן בולט לא מבצעים עבודה עיתונאית: לא שואלים שאלות קשות ומצלמים כתבות יח"צ על בסיסי הצבא שקמו בצפון הרצועה עם כיבושה.

אתרי חדשות אלטרנטיביים כמו אתר "זו הדרך", "העין השביעית", "הפורום לחשיבה אזורית" ו"שיחה מקומית", ממלאים את הוואקום הקיים בסיקור המלחמה. נתונים על מספר ההרוגים ברצועה לא משודרים בערוצי הטלוויזיה, ובוודאי שלא בפרויים טיים. הם מתפרסמים בשולי העיתונים הגדולים להוציא היומון "הארץ", המפרסם טורי דעה ביקורתיים ומסקר את שני הצדדים.

הנה כמה דוגמאות לידענות רבות ערך שלא הגיעו אל חלק ניכר מהציבור: "פנייה לבית הדין הפלילי הבינ"ל: אלה הקצינים שיש לחקור בחשד לפשעי מלחמה" (שיחה מקומית, אורן זיו, 21.12); "אנחנו צריכים לחפור בידים כדי לחלץ פצועים שעדיין חיים" (שיחה מקומית, רווידה כמאל עמר, עזה, 21.12); "ב-10 השבועות הראשונים של מלחמת עזה נהרגו יותר עיתונאים מאשר בכל מדינה אחרת במשך שנה שלמה" (העין השביעית, הוועד להגנה על עיתונאים, 21.12); "30 אסירים בתא של 45 מ"ר: בתי הכלא מגיעים לסף פיצוץ" (המקום הכי חם, דור זומר, 18.12).

הרשות הרביעית

כדי לגבש דעה מושכלת ומעמיקה, על הציבור להיחשף לכמה שיותר פרטי מידע אמין שעברו בדיקה עיתונאית. חוקרים מתחום מדעי המדינה נוהגים לכנות את התקשורת



מחפשים ניצולים בהריסות ברפיח לאחר הפצצה ישראלית, 20 בדצמבר 2023 (צילום: אקטיביסטילס)

מלחמת הסחת הדעת וסכנת הג'נוסייד

רק השוליים הקיצוניים של סרבני השלום בישראל מדברים בגלוי על טרנספר, האחרים עוברים על כך בשתיקה. ניתן לראות דוגמא לכך בסעיף בתקציב המדינה להנחלת מורשתו של רחבעם זאבי שהטיף לטרנספר.

המשך המדיניות שכשלה

ב-7 באוקטובר חטפה מדיניות ממשלות ישראל שעודדה את התחזקותו של החמאס והחלישה את הרשות הפלסטינית, מכה איומה. כרגע נראה שהמסקנה של הממשלה, כולל המחנה הממלכתי של גנץ, היא המשך המדיניות שכשלה תוך הפעלת כוח הרג והרס גדולים בהרבה מאשר בעבר. הממשלה מסתירה מאזרחי ישראל, שהמשך המלחמה יותר חשוב לה יותר מאשר הצלת החטופים. היא מסיחה את הדעת מכך, שהיא גוזרת עלינו מלחמה מתמדת, המסכנת את קיומנו.

אני נאלץ לכתוב את הדברים החמורים ביותר שניתן לכתוב: ראינו מה קרה, כאשר תנועה לאומית שדיברה על טרנספר של היהודים מאירופה הגיעה למסקנה שהדבר לא ניתן לביצוע. פעם היו שטענו, כי "עזה היא הכלא הגדול בעולם". עכשיו נוצרים בעזה מחנות ריכוז גדולים, בהם הרעב, הצמא והזיהום יגרמו למחלות שיעשו את העבודה.

עד לאחרונה סירבתי להסכים עם טענת הפלסטינים שישראל מבצעת בעזה ג'נוסייד. עכשיו אני נאלץ להסכים אתם.

עמוס גבירץ

נעצרה ח'אלדה ג'ראר

כוחות הכיבוש עצרו שוב בשבוע שעבר (26.12) באל-בירה את ח'אלדה ג'ראר, אחת ממנהיגי השמאל הפלסטיני, חברת המועצה המחוקקת הפלסטינית ומראשי החזית העממית לשחרור פלסטין בגדה. במועצה הלאומית הפלסטינית הייתה פעילה בתחומים של חקיקה חברתית, זכויות אסירים, שיפור במעמד האישה והגנה על החירויות הדמוקרטיות.

ג'ראר, ילידת שכם בת 60, מוכרת היטב בזירה הפוליטית הפלסטינית. הייתה פעילה בארגוני זכויות אדם. היא נעצרה לראשונה ב-1989 בעת הפגנה שנערכה ב-8 במאס, יום האישה הבינלאומי.

אחד השיעורים החשובים שלי ממה שקרה לאחר הסכמי אוסלו היה: לעולם לא להסתמך על הצהרות המנהיגים ותמיד לבדוק מה הם עושים בשטח. העשייה היא המדיניות. מה שקרה אז בשטח לא העיד על כוונות שלום אמיתיות. כפעיל שטח ראיתי פעילות להעמקת הכיבוש בחסות האמונה שפנינו לדרך השלום.

הרג מנהיגי החמאס וחיסול כוחו הצבאי והשלטוני מוגדרים כמטרות המלחמה. בשטח נחשפת מדיניות של טרנספר. החורבן שצה"ל זורע וגירוש רוב תושבי עזה מבתיים מבהירים את מטרת המלחמה. ישנה רק בעיה קטנה: ארצות-הברית, מצרים ושאר הקהילה הבינלאומית מונעות טרנספר אל מחוץ לרצועה. זו הסיבה מדוע נתניהו מסרב להגדיר את תמונת המצב בעזה ביום שלאחר המלחמה.

חמאס מציב תנאי מרכזי לשחרור החטופים: סיום המלחמה. מבחינתו, זה יבטיח את המשך קיומו. לכן הוא חטף ישראלים. ממשלת ישראל מסרבת לתנאי הזה. מספרים לנו על כל מיני יוזמות לשחרור כדי להסתיר את העובדה המזעזעת, שגורל החטופים הוא בעדיפות משנית למטרות המלחמה.

יש לזכור: כאשר המנהיגות הלאומית של הפלסטינים הגיעה למסקנה, שדרישתה לצדק מוחלט בסכסוך עם ישראל הובילה אותה למבוי סתום, היא גם הבינה שישנו קונצנזוס עולמי בדבר זכותה של ישראל להתקיים. בוועידת אלג'יר ב-1988 היא שינתה כיוון ופנתה לדרך הפשרה של שלום. עד כה היא נתקלה בסרבנות של ישראל, המוסיפה לסרב גם להצעת השלום של הליגה הערבית מ-2002. מבחינת ההנהגה הישראלית, המשך הכיבוש חשוב יותר מביטחונם של תושבי ישראל.

נוכח כישלונה של ההנהגה הלאומית הפלסטינית להשיג פתרון של שלום עם ישראל, התחזקה תנועת החמאס, הפועלת להפוך את הסכסוך הלאומי – הניתן לפתרון – לסכסוך דתי לאומי, שהרבה יותר קשה לפתור.

כמו אצלנו בישראל, גם בקרב העם הפלסטיני ישנן שתי גישות מרכזיות כלפי לסכסוך בין עמינו. האחת המוכנה ללכת לפשרות כואבות כדי להגיע לפתרון של שלום לסכסוך, מיוצגת בעיקר בידי הרשות הפלסטינית; את השנייה הדוחה את דרך הפשרה והשלום ודורשת את כל הארץ לעמה ולדתה, מייצגים החמאס ודומיו.

ציונות ופטריוטיות אמתית

אנשים, תנועות, מפלגות או ארגונים משתמשים בו לרוב. הסיבה העיקרית לכך היא הניסיון של הגורמים השונים להשיג לגיטימיות במדינה הציונית ולפלס דרכם אל הנורמה הישראלית.

אך אין מנוס מלהרהר ברלוונטיות של הציונות. מטרת העל המוצהרת שלה כבר הושגה: קמה מדינת ישראל. דובר רבות על הדרך הקלוקלת בה היא הוקמה, כפי שכבר נעשה ועוד ייעשה, במיוחד על דפי שבועון זה. אבל מהו, אם כך, העניין שמחזיק את כלל הטוענים להיותם ציונים מימין ומשמאל? האם יש דבר מה אשר בכל זאת מצליח לאגד אותם סביבו וליצור מכנה משותף? כאשר בוחנים הן את הנאמר והן את הנעשה, עולה תשובה אחת: עליונות יהודית.

לרוב מבלבלים בין הערך הרעיל "עליונות יהודית" לבין אהבה למדינה ולארץ. הציונים מכנים עצמם "פטריוטים", אך הם טועים טעות מרה. לאהוב את הארץ הזאת משמעו לאהוב את מה שהיא, מה שהייתה ומה שעודנה. המשמעות של לאהוב את הארץ הזאת היא להכיר בעובדות, במציאות בשטח ולחתור לחיים טובים ומאפשרים לכל יושביה. זו אינה אהבת אמת כשמכירים באוכלוסייה אחת בלבד. התעלמות מקיומו של עם שלם, אשר חי פה דורות על גבי דורות, דיכוי והשפלתו אינם פטריוטיות. אין זה הגיוני לומר "אני אוהב את הארץ הזאת" ולא להכיר אותה על בוריה, את השלם שהיא, את כל מה שיש בה. שהרי אי-הכרה אינה אהבת אמת. היא דומה יותר לאידאליזציה של אישה כאילו הייתה אלה. זו דה-הומניזציה אלימה אשר מרוקנת מתוכה את היחסים, את היכולת להתקדמות ואת הבנייה ההדדית, ההשתפרות וטיפוח החיים המשותפים.

פטריוטיות אמתית היא הכרה שלמה בכל הקיים בארץ זו וניסיון לקיים חיים אשר מתייחסים לכלל מרכיביה. לא ניתן להיות פטריוט בלי להכיר שמושבו במזרח התיכון; בלי להבין שבארץ זו ימשיכו להיות שני עמים שלא הולכים לשום מקום; בלי לאהוב את שני העמים, ובאמצעות אהבה זו לקדם שוויון מלא ואמיתי ביניהם, כך שחיים משותפים ובטוחים יוכלו להתקיים כאן.

מכשול לחיים של שלום וביטחון

לכן זו הולכת שולל לטעון שאם אדם אינו ציוני בהשקפתו הרי אינו פטריוט. ההפך הוא הנכון: יש להכיר בסיום תפקידה ההיסטורי של הציונות, להבין כי אין היא מועילה לנו יותר, אלא משמשת רק מכשול בדרך לחיים של שלום וביטחון. כן, גם לעם היהודי. צריך להילחם בתפיסה, אשר הוטמעה בנו במשך דורות – ובאוכלוסייה היהודית בפרט – כי ציוני שווה יהודי או פטריוט. לפעמים יש פרידות שחייבות להיעשות.

הוכחה נוספת וכואבת לאכזבה מן הציונות סיפקה לנו השבת של 7 באוקטובר. כל עוד נמשיך להעמיד פנים, כל עוד נמשיך להעדיף את החרב במקום את היד האוחזת בה, לא נדע אהבת אמת. שני העמים יושבים כאן – אם מבחירה אם לאו – וגירושים אינם עומדים על הפרק. רק התחלה של תהליך ריפוי ארוך, של הכרה ללא-סייג בכל יושבי הארץ הזאת ובכל המשתמע מחיים בה, יאפשרו לנו המשך חיים בריאים רוויי נחת. על כן צריך עוד פטריוטים, עוד אוהבי אמת של הארץ הזו, ערבים ויהודים כאחד.

רוי יהב

אם בתחילת המאה שעברה עוד היה ברור מה המשותף המוצהר לכלל הזרמים הציוניים: פעילות להקמת בית לעם היהודי הנרדף, הרי בתהליך שהחל מיד לאחר הקמת המדינה, התרוקנה הציונות מתוכן. ישנם ימין ציוני, מרכז ציוני, שמאל ציוני. הציונות של זרם אחד היא הרחבת ההתנחלויות; הציונות של האחר היא טענת שוויון בדבר קידום סוציאל-דמוקרטיה ו-שוויון. הציונות הפכה במידה רבה כלי ריק, אשר

פעיל השמאל שמואל אמיר הובא למנוחות

שמואל אמיר, פעיל השמאל העקבי הוותיק, הובא (29.12) למנוחות בבית העלמין בקיבוץ יד חנה. קרובי משפחה, ידידים ופעילים ליוו את אמיר בדרכו האחרונה ונשא הספדים לזכרו. אסף, בנו של המנוח, שיתף את המתכנסים בחוויה מעצבת של אביו בילדותו. "בתחילת שנות ה-30, בעת ששמואל ואימו שבו לביתם ברובע שרלוטנבורג בברלין, תקפה אותם קבוצה של בריונים נאצים. ואז לפתע הגיחה חבורה של צעירים שתוך חילופי מהלומות הניסה אותם". עם כניסתם לבית, שאל הילד את אימו: "מי היו אלה שהצילו אותנו?", והאם השיבה: "מה אתה לא יודע? אלה הקומוניסטים כמובן!". חוויית ילדות זו נותרה חקוקה בתודעתו של שמואל אמיר, אשר כל חייו נאבק בלאומנות ובפשיזם. בנו דני סיפר על אביו, כי "שום דבר אנושי לא היה זר לו", בדומה לאמירה שהייתה אהובה על קרל מרקס. אביו, אמר, היה "מהפכן כל חייו".

שמואל אמיר נולד בברלין ב-1924 והיה עד לעליית הנאצים לשלטון בגרמניה. בסוף שנת 1937 שלחו אותו הוריו לפלשתינה-א"י, שם החל ללמוד בבית הספר החקלאי בן שמן. הוריו ורבים מבני משפחתו נספו בשואה. לאחר סיום לימודיו בבן שמן, עבר עם חבריו בתנועת השומר הצעיר להכשרה בקיבוץ מזרע וב-1946 נמנה עם מייסדי קיבוץ שובל בנגב, שם מילא תפקידים מרכזיים. הוא ורעייתו חיה (שנפטרה לפני שמונה שנים), סולקו ב-1953 מקיבוצו במסגרת קבוצת תומכים של מפלגת השמאל הסוציאליסטי בהנהגת ח"כ משה סנה שהיה בסיעת מפ"ם. חברי מפלגת השמאל הצטרפו ברובם כעבור שנתיים למפלגה הקומוניסטית הישראלית. שמואל אמיר נבחר למזכיר סניף מק"י בבת ים, בו פעל עד לפילוג במפלגה ב-1965. במקביל למד חקלאות באוניברסיטה העברית. לאחר קבלת התואר השלישי, החל בעבודתו במחקר ובהדרכה במינהל למחקר חקלאי – מכון וולקני, ממנו פרש לגמלאות ב-1989.

לאחר מלחמת יוני 1967 נמנה עם מייסדי התנועה לשלום וביטחון - התארגנות אזרחית ראשונה שקראה לנסיגה מהשטחים הכבושים, להכרה בזכות ההגדרה העצמית של העם הפלסטיני ולהקמת מדינה פלסטינית עצמאית בצידה של ישראל. עם הקמת החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון נבחר למועצת חד"ש ושובץ ברשימת מועמדיה לכנסת. באותן השנים החל להקדיש את זמנו לכתיבה, בייחוד על היסטוריה, מרקסיזם, השואה ופוליטיקה ישראלית ובינלאומית.

אפרים דויד

תערוכות חדשות באום אל-פחם ונצרת

הענקית לקום ולהוביל את המהלך לעתיד טוב יותר לכולנו", הוסיף.

"זה הזמן לשלב ידיים. החיים הם ערך עליון. אסור לתת לפחד ולדכדוך האישי והקולקטיבי להכריע את חיינו ואת המשמעות לעצם קיומנו האנושי המשותף", הדגיש. שעות הפתיחה: א'-ה' ושבת בשעות 9:00 עד 16:00.

במקביל, נפתחה בסוף דצמבר בגלריה בלקיס בשוק הכלות, העיר העתיקה של נצרת, תערוכה חדשה של הציירת פאטמה אבו רומי, "כובד משקל", שאצרה יעל גילעת.

אבו רומי נולדה בטמרה בגליל התחתון ואת דרכה האמנותית התחילה בשיעורי ציור ורישום. בהמשך מצאה עבודה כעוזרת בסטודיו לפיסול. בשנת 1998 סיימה לימודי הנדסאות במכללת מאר-אליאס באעבלין והמשיכה את לימודיה במכללת אורנים האקדמית לחינוך (2001-2005). פרויקט הגמר שלה באורנים זיכה אותה במלגת הצטיינות ביצירה. התערוכה תוצג עד 9 במרס. היא פתוחה בימים שני עד חמישי ושבת בשעות 11:00-18:30 ובימי שישי - מ-14:30 עד 19:00.

יוסי אבו



שבוע שיר / לריסה מילר

תפילה / טלי כהן שבתאי

ב"שמע על המיטה"

אני מדברת עם אלוהים

כמו רשימת קניות אני משתטחת כבמיטת הניתוחים ומונה את כל השמות

מי זקוק רק לקפסולה אחת

או שתיים של משכחי כאבים

אני שליחה של

כל מינייה של הפונה זמנית לפאב ששה לבוא.

ומי זקוק להליך פירוי של ממש

להקהות את הפאב בין אם זה באופן כללי, מקומי

או איזורי.

יש לצורך זה "מרד" "שמבקר כל פעם ב"שמע על המיטה"

לעשות הלכה למעשה

למקרים מסוג אלו.

וכשבעיסקנן בילדים

וחתולים

זהו ערך עליון בראשו מבקשת

היתר למלאכים לרדת לקרקע

ולשמוך

קהילה על ראשיהם

אני גם מבקשת את ידי אישה טובות פשל אמי להירתם

על מנת

לחבק אותם בצדינות ורוף שאין שניים לה!

פאשר אני מתפללת ומגיעה לעצמי

פי מרוקן ממילה.

אני פוצה אמן, ונירדמת כמו לא ביקשתי מאומה.



קטע חציו של פאטמה אבו רומי (צילום: יעל גילעת)

הגלריה לאמנות אום אל-פחם שבה לפעילות עם התערוכה "רק על אפי לספר ידעתי". זו מקבצת חמש תערוכות יחיד של אירם אגבאריה, בלודאן מרעי, לואה ג'בארה, סוהיילה אבו הדבה מונייר ורוואן בטחיש. התערוכה תינעל בספטמבר 24. הציורים נוצרו במסגרת התוכנית "ואדי – חממה לקידום אמניות צעירות מהחברה הערבית", שיזמה הגלריה. המשתתפות הן בנות החברה הערבית וכל אחת מהן בחרה לספר בדרכה את המורשת והזהות של קהילתה, בין ריחות לבין זיכרונות.

"האתגר הוא להיעזר בחוש הריח ולספר את הסיפור מנקודת מוצא זו: כיצד ריחות קדומים, הקשורים במקומות, במנהגים ובטקסים, מנווטים אותנו לזהות התרבותית שלנו", מסרה האוצרת יפעת-שרה פרל.

לדברי סעיד אבו שקרה, ממקימי הגלריה ומנהלה, "המלחמה אשר התחילה בפלישה הרצחנית לעוטף עזה ותבעה קורבנות רבים חפים מפשע, עודנה תובעת קורבנות חפים מפשע נוספים. הגלריה נאבקה ונאבקה תמיד ליצירת שיח אמיתי, שוויוני ומכבד בארץ המסוכסכת. אנו חרדים לגורל הקונספציה של חיים משותפים המבוססים על הכרת הנרטיב והנחת היד על הפצע והכאב של האחר. זאת מתוך אמונה שכל בני האדם מבקשים לקבל הכרה, אמפתיה וכבוד." "למען כל הקורבנות והחפים מפשע שמצאו את מותם או שאיבדו את ביתם ואת קרוביהם משני צדי הגבול ובכל מקום בעולם, אנו נחושים להמשיך בדרכנו. הגלריה לאמנות אום אל-פחם קוראת מכאן לכל החברות והחברים, בכל מקום בעולם, ללכד את השורות ולהבין שעלינו מוטלת האחריות

להמשיך במאבק למען דמוקרטיה אמתית

ומיליוני המפגינים ניצחו את קומץ המושחתים והכהניסטים. כדי שהניצחון יהיה מלא חשוב להזכיר כי גם הכיבוש - לא סביר; הפקרת אזרחי העוטף - לא סבירה; אפליה וגזענות - לא סבירות; איסור הפגנות בישובים הערביים - לא סביר; עליונות יהודית - לא סבירה; מאות נרצחים בשנה בחברה הערבית - לא סביר; ייבוש הפסיכולוגיה הציבורית - לא סביר; 83 הרוגים בתאונות עבודה בשנה - לא סביר; הפרטת השירותים החברתיים - לא סבירה; טרור המתנחלים - לא סביר; הטבח בעזה - לא סביר; רדיפת הסטודנטים - לא סבירה; הכפלת מספר המובטלים - לא סבירה".

חד"ש תל-אביב

פתרון מדיני עכשיו!

אסיפה ציבורית בהשתתפות ח"כ איימן עודה, ח"כ לשעבר מוסי רז, ד"ר אילת מעוז והפעיל סאלח דיאב

יום חמישי, 11.1, 19:00

אולם הגדה השמאלית, אחד העם 70, ת"א

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

והחזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון - חד"ש
אבלות על מותו של איש השמאל העקבי והמדען

שמואל אמיר

ומשתתפות בצער המשפחה

חד"ש באר שבע והנגב

אבלה על מותו של
שוחר השלום והשוויון הוותיק
איתן מיכאלי

השבוע באתר "זו הדרך"

היועמ"שית: "בן גביר התערב באופן לא חוקי בעבודת המשטרה", בעקבות מותו של ריאד אל-טורק, במאי קולנוע מובילים נגד המלחמה, צעדים ארגוניים ב"טבע", ועוד...



zoha.org.il

בית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ פסל בשני (1.1) את החוק בדבר צמצום עילת הסבירות ברוב של 8 שופטים, מול 7 מתנגדים. זו הייתה הפעם הראשונה שבג"ץ פוסל חקיקת יסוד של הכנסת. הנשיאה הפורשת של בית המשפט העליון, אסתר חיות, נמנתה עם התומכים בביטול, ואילו השופט נועם סולברג, הידוע כנושא נס השמרנות השיפוטית, היה בין המתנגדים. 12 מ-15 שופטי העליון קבעו בפסק הדין כי לבג"ץ יש סמכות לבטל חוק יסוד.

"במקרים חריגים וקיצוניים, מוסמך בית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק להכריז על בטלות חוק יסוד שיש בו משום חריגה מסמכותה המכוננת של הכנסת" - כתבו השופטים שתמכו בפסילה. מנגד סברו השופטים סולברג ומינץ, כי "קיים חריג צר המאפשר ביקורת שיפוטית על חוקי יסוד רק במקרים חריגים וקיצוניים של פגיעה בזכויות היסוד של הפרט וכמוצא אחרון".

הנשיאה חיות כתבה בפסק הדין: "בהינתן מערכת האזוונים והבלמים השברירית והחסרה הקיימת בישראל, שלילה מוחלטת של הביקורת השיפוטית על סבירות החלטות הממשלה ושריה מעקרת מתוכן חלק מהותי מתפקידו של בית המשפט בהגנה על הפרט ועל האינטרס הציבורי".

ח"כ איימן עודה, יו"ר חד"ש-תע"ל, בירך אמש על החלטת בג"ץ ומסר "התנגדנו למהפכה המשפטית מימיה הראשונה והשתתפנו בעשרות הפגנות מדי שבוע. לאלה שרוצים לנוח עכשיו על זרי הדפנה אני אומר: בלי מאבק אמיתי לסיום הכיבוש, לביטול חוק הלאום ולקידום שוויון מהותי לאזרחים הערבים, לא תהיה כאן דמוקרטיה. אנחנו, ערבים ויהודים דמוקרטים, חייבים להמשיך במאבק העיקש למען דמוקרטיה אמיתית".

ח"כ עופר כסיף (חד"ש) מסר: "אני שמח על פסקת בג"ץ ובלימת חוקי ההפיכה המשטרית. המחאה הדמוקרטית

המשך מעמוד 3

השמדת החמאס כפרויקט מאחד

חטיפתם והחזקתם של ילדים, נשים וזקנים הם פשע מלחמה על-פי החוק הבינלאומי. הסיכוי שישראל תצליח לשחרר בכוח את חטופיה חיים - אפסי. אם ינסו - ייהרגו חלקם בידי שוביהם וחלקם בידי מציליהם (ראו פרשת שלושת החטופים). תכלית חטיפתם הייתה סחיטת תמורה. תמורות עיקריות הן, למשל: הפסקת לחימה, ערובה לחי החוטפים, חלופי חטופים...

שוללי התמורה לחוטפים בממשלה שטוענים שהם בעד שחרור החטופים - משקרים ביודעין. רק מי שמוכן להפסקת הלחימה מתכוון באמת להשבת החטופים. רק מי שמוכן ל"כולם תמורת כולם" עומד שכס אל שכס עם המשפחות. להפסיק את המלחמה עכשיו, לשחרר את כל החטופים בשני הצדדים, להפיל את הממשלה, לפעול למען פתרון מדיני-לא צבאי.

אבישי ארליך

ת"ד 26205, ת"א 6126102, טל' 03-6293944, zohaderekh@gmail.com

אתר זו הדרך zoha.org.il מק"י: maki.org.il info@maki.org.il